

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติสถาบันการเงินประชาชน
พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยสถาบันการเงินประชาชน

เหตุผล

โดยที่สถาบันการเงินประชาชนมีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งการบริการการเงินระดับชุมชนของสถาบันการเงินประชาชนเป็นการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สมาชิก เพื่อแก้ปัญหาด้านการเงินของคนในชุมชน โดยเฉพาะในกลุ่มคนที่ไม่สามารถเข้าถึงบริการของระบบการเงิน ดังนั้น เพื่อให้สถาบันการเงินประชาชนได้รับการพัฒนาและเป็นการส่งเสริมความเข้มแข็งของสถาบันการเงินประชาชน โดยให้มีคณะกรรมการพัฒนาระบบสถาบันการเงินประชาชนที่มีความเป็นอิสระและคล่องตัว ในการส่งเสริมและพัฒนาสถาบันการเงินประชาชนให้มีประสิทธิภาพ และทำให้สถาบันการเงินประชาชน อยู่ในมาตรฐานเดียวกัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ องค์การมหาชน องค์การอิสระ หน่วยงานอิสระของรัฐ และหน่วยงานอื่นของรัฐ

“สมาชิก” หมายความว่า สมาชิกของสถาบันการเงินประชาชน

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการพัฒนาระบบสถาบันการเงินประชาชน

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

คณะกรรมการพัฒนาระบบสถาบันการเงินประชาชน

มาตรา ๕ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการพัฒนาระบบสถาบันการเงินประชาชน” ประกอบด้วย

(๑) ปลัดกระทรวงการคลัง เป็นประธานกรรมการ

(๒) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน ผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ผู้อำนวยการธนาคารออมสิน ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ผู้จัดการธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย และผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

(๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสี่คน ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีจากผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ด้านการเงินระดับชุมชน ด้านการพัฒนาชุมชน ด้านกฎหมาย และด้านเศรษฐกิจ การเงิน หรือการคลัง ด้านละหนึ่งคน

ให้ผู้ว่าการสำนักงานเศรษฐกิจการคลังเป็นกรรมการและเลขานุการ ผู้แทนจากธนาคารออมสิน และผู้แทนธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

ผู้แทนสถาบันการเงินประชาชน ซึ่งปลัดกระทรวงการคลังแต่งตั้งตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการประกาศกำหนด สามารถเข้าร่วมชี้แจงตามวาระการประชุมที่เกี่ยวข้องได้

มาตรา ๖ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอแนะนโยบายและแนวทางในการพัฒนาเกี่ยวกับระบบสถาบันการเงินประชาชน ต่อคณะรัฐมนตรี

(๒) กำกับดูแล ตรวจสอบ และส่งเสริมสถาบันการเงินประชาชนให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(๓) ประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดตั้ง การจดทะเบียน การดำเนินการ การเพิกถอน การฟื้นสภาพ รวมถึงประเภทหรือลักษณะของสถาบันการเงินประชาชนตามมาตรา ๓

(๔) ออกระเบียบกำหนดคุณสมบัติของสมาชิก

- (๕) พิจารณาให้ความเห็นชอบคำขอการจดทะเบียน ยกเลิก และเพิกถอนการเป็นสถาบันการเงินประชาชน ตามข้อเสนอแนะของธนาคารผู้ประสานงาน
- (๖) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชีและมาตรฐานการบริหารจัดการความเสี่ยง
- (๗) กำหนดกรอบอัตราดอกเบี้ย ค่าธรรมเนียม ค่าบริการ และผลตอบแทนของสถาบันการเงินประชาชน
- (๘) มอบหมายหน่วยงานของรัฐเป็นผู้ตรวจสอบสถาบันการเงินประชาชน
- (๙) รายงานผลการดำเนินการให้คณะรัฐมนตรีและสาธารณชนทราบ อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง
- (๑๐) ออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่งเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้
- (๑๑) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้หรือตามที่ได้รับมอบหมาย

มาตรา ๗ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (๑) มีสัญชาติไทย
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีบริบูรณ์และไม่เกินกว่าเจ็ดสิบปีบริบูรณ์
- (๓) ไม่เป็นบุคคลวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
- (๔) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๕) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย หรือไม่เคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต
- (๖) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (๗) ไม่เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ
- (๘) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาหรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง
- (๙) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากองค์กรเพราะทุจริตต่อหน้าที่
- (๑๐) ไม่เป็นข้าราชการ หรือผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐ องค์กรอิสระ
- (๑๑) ไม่ได้เป็นผู้บริหาร ผู้มีอำนาจในการจัดการ หรือสมาชิกสถาบันการเงินประชาชน

มาตรา ๘ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

เมื่อครบกำหนดตามวาระในวาระหนึ่ง หากยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นมาใหม่ ให้กรรมการผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนจนกว่าจะได้แต่งตั้งกรรมการคนใหม่ ซึ่งต้องแต่งตั้งภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับจากวันที่ครบวาระ

มาตรา ๙ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระกรรมการตามมาตรา ๘ กรรมการพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) เป็นผู้ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๗

(๔) รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี ให้ออกเพราะมีความประพฤติเสื่อมเสีย บกพร่อง ไม่สุจริตต่อหน้าที่ หรือหย่อนความสามารถ

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ให้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่างลงภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่กรรมการออก เว้นแต่วาระการดำรงตำแหน่งเหลืออยู่ไม่ถึงหนึ่งร้อยยี่สิบวัน จะไม่แต่งตั้งกรรมการขึ้นดำรงตำแหน่งแทนก็ได้ ให้กรรมการผู้ได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

ในระหว่างที่ยังมิได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา นี้ ให้ถือว่าคณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการทั้งหมดเท่าที่เหลืออยู่ และให้คณะกรรมการดังกล่าวปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้โดยจะต้องมีกรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งเหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ไม่น้อยกว่าสองคน

มาตรา ๑๐ การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมของคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๑ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย และอาจมอบหมายให้กรรมการคนหนึ่งคนใดเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ หรือดำเนินการตามที่คณะกรรมการมอบหมายก็ได้

การประชุมคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานให้นำความในมาตรา ๑๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๒

โครงข่ายสถาบันการเงินประชาชน

ส่วนที่ ๑

ธนาคารผู้ประสานงาน

มาตรา ๑๒ ให้ธนาคารผู้ประสานงานมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้ข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการตามมาตรา ๖ (๓) (๔) (๕) (๖) และ (๗)

(๒) สนับสนุน ช่วยเหลือ และแนะนำการจัดตั้งสถาบันการเงินประชาชน โดยเน้นพื้นที่ที่มีศักยภาพและมีการดำเนินการให้บริการการเงินระดับชุมชนอย่างเข้มแข็ง

(๓) รับคำขอจัดตั้ง เลิก หรือเพิกถอนจากสถาบันการเงินประชาชนเพื่อนำเสนอคณะกรรมการ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

(๔) จัดทำและพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับการให้บริการทางการเงิน ระบบการโอนเงิน ระบบบัญชี หรือระบบอื่นใดที่จำเป็น

(๕) พัฒนาศักยภาพและความพร้อม ทั้งในด้านระบบการเงิน การบัญชี และการเสริมสร้างศักยภาพของบุคลากร เพื่อยกระดับมาตรฐานให้แก่สถาบันการเงินประชาชน

(๖) ให้บริการทางการเงินแก่สถาบันการเงินประชาชน

(๗) เป็นตัวกลางในการทำธุรกรรมทางการเงินระหว่างสถาบันการเงินประชาชน

(๘) จัดทำระบบข้อมูล รวมถึงข้อมูลธุรกรรมทางการเงินของสมาชิก

(๙) ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการปฏิบัติตามนโยบายและมาตรการที่เกี่ยวข้องกับสถาบันการเงินประชาชน

(๑๐) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

กรณีที่ธนาคารผู้ประสานงานมีมากกว่าหนึ่งแห่ง ให้ธนาคารผู้ประสานงานแบ่งพื้นที่ระหว่างกันให้เหมาะสมและให้มีอำนาจในการเชื่อมโยงและเข้าถึงข้อมูลตาม (๘) และตรวจสอบข้อมูลธุรกรรมทางการเงินของสถาบันการเงินประชาชนและสมาชิก ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา ๑๓ ในกรณีที่คณะกรรมการพิจารณาแล้ว เห็นว่าการดำเนินการใดจะเป็นการส่งเสริมและพัฒนาระบบสถาบันการเงินประชาชน ให้ธนาคารผู้ประสานงานสนับสนุนทางการเงินต่อการดำเนินการดังกล่าวได้

มาตรา ๑๔ ให้ธนาคารผู้ประสานงานจัดทำบัญชีเฉพาะสำหรับการดำเนินการตามนโยบายที่รัฐบาลมอบหมายเกี่ยวกับสถาบันการเงินประชาชนโดยแยกบัญชีดังกล่าวออกจากบัญชีการดำเนินงานต่าง ๆ ตามปกติ

ส่วนที่ ๒

สถาบันการเงินประชาชน

มาตรา ๑๕ ให้สถาบันการเงินประชาชนจัดตั้งขึ้นเมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการและจดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้ และต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการให้บริการทางการเงินระดับชุมชนแก่สมาชิก ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

สถาบันการเงินประชาชนที่ได้จัดตั้งขึ้นตามวรรคหนึ่ง ให้มีฐานะเป็นนิติบุคคล

มาตรา ๑๖ กรรมการสถาบันการเงินประชาชน หรือผู้มีอำนาจในการจัดการ ต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลาย
- (๒) ได้รับโทษจำคุกโดยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ความผิดฐานลหุโทษ หรือความผิดอันได้กระทำโดยประมาท
- (๓) เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ
- (๔) ลักษณะต้องห้ามตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๑๗ คณะกรรมการสถาบันการเงินประชาชนมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) บริหารสถาบันการเงินประชาชน รวมทั้งตรวจสอบ กำกับ ดูแล และจัดสรรดอกผล รายได้ หรือผลประโยชน์ที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของสถาบันการเงินประชาชน รวมถึงการจัดทำบัญชีของสถาบันการเงินประชาชน
- (๒) ออกประกาศ ระเบียบ หรือข้อบังคับ เกี่ยวกับการบริหารสถาบันการเงินประชาชน
- (๓) รับสมาชิกและจัดทำทะเบียนสมาชิก
- (๔) ทำนิติกรรม สัญญา หรือดำเนินการเกี่ยวกับภาระผูกพันของสถาบันการเงินประชาชน
- (๕) ติดตามและประเมินผลการดำเนินการของสถาบันการเงินประชาชน
- (๖) ปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามประกาศ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งตามที่คณะกรรมการกำหนดหรือมอบหมาย

มาตรา ๑๘ ห้ามผู้ใดนอกจากสถาบันการเงินประชาชนใช้ชื่อหรือคำแสดงชื่อในธุรกิจทางการเงินว่า “สถาบันการเงินประชาชน” หรือ “สมาชิกโครงข่ายสถาบันการเงินประชาชน”

มาตรา ๑๙ ทุนหรือทรัพย์สินของสถาบันการเงินประชาชนประกอบด้วย

- (๑) เงินที่สมาชิคนำมาลงหุ้นหรือฝากไว้กับสถาบันการเงินประชาชน
- (๒) เงินหรือทรัพย์สินอื่นที่สถาบันการเงินประชาชนได้รับบริจาคโดยปราศจากเงื่อนไข หรือข้อผูกพันใด ๆ
- (๓) ดอกผล รายได้ หรือผลประโยชน์ที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของสถาบันการเงินประชาชน

มาตรา ๒๐ ให้สถาบันการเงินประชาชนมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) ให้บริการการเงินระดับชุมชนกับสมาชิก
 - (๒) กระทำการใด ๆ เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ คุณภาพชีวิต สวัสดิภาพ และสวัสดิการของสมาชิกและประชาชนในชุมชน
 - (๓) ปฏิบัติงานอื่นใด เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสถาบันการเงินประชาชนตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
- การรับจํานำและการรับจํานองต้องเป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการให้สินเชื่อเท่านั้น และการรับชำระเงินและการโอนเงินต้องเป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ให้สถาบันการเงินประชาชนให้บริการการเงินระดับชุมชนกับสมาชิกผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ธนาคารผู้ประสานงานจัดทำขึ้นตามมาตรา ๑๒ (๔) ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา ๒๑ การให้บริการการเงินของสถาบันการเงินประชาชนกับธนาคารผู้ประสานงาน และสถาบันการเงินอื่น ๆ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา ๒๒ ในกรณีที่สถาบันการเงินประชาชนไม่ประสงค์เป็นสถาบันการเงินประชาชนต่อไป ให้ยื่นคำขอยกเลิกการจดทะเบียนต่อธนาคารผู้ประสานงาน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

เมื่อธนาคารผู้ประสานงานได้รับคำขอยกเลิกการจดทะเบียนตามวรรคหนึ่ง ให้ธนาคารผู้ประสานงานเสนอต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบการขอยกเลิกการจดทะเบียน

เมื่อคณะกรรมการให้ความเห็นชอบการขอยกเลิกการจดทะเบียนแล้ว ให้ถือว่าการเป็นสถาบันการเงินประชาชนเป็นอันสิ้นสุดลง

ส่วนที่ ๓

ระบบฐานข้อมูลร่วม

มาตรา ๒๓ ให้ธนาคารผู้ประสานงานจัดทำระบบฐานข้อมูลทั่วไปในด้านต่าง ๆ ของการให้บริการทางการเงินระดับชุมชน ข้อมูลสถาบันการเงินประชาชนที่ได้รับการรับรองจดทะเบียน รวมถึงข้อมูลธุรกรรมทางการเงินของสมาชิกที่สามารถเข้าถึงเชื่อมโยงและตรวจสอบระหว่างธนาคารผู้ประสานงานได้ตามมาตรา ๑๒ (๘)

เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติการตามวรรคหนึ่ง ให้สำนักงานเศรษฐกิจการคลังทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการรับข้อมูลจากธนาคารผู้ประสานงาน

มาตรา ๒๔ ให้ธนาคารผู้ประสานงานและสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง มีสิทธิเข้าถึงข้อมูลในระบบฐานข้อมูลร่วม เพื่อใช้ประกอบในการให้บริการทางการเงินแก่สถาบันการเงินประชาชนในการติดตามตรวจสอบ และประเมินผล รวมทั้งการพัฒนาโครงข่ายสถาบันการเงินประชาชนโดยรวม

หน่วยงานอื่นของภาครัฐ สามารถเข้าถึงข้อมูลในระบบฐานข้อมูลร่วมเป็นรายกรณี โดยการพิจารณาอนุมัติของคณะกรรมการ

หมวด ๓

การกำกับดูแลความมั่นคงทางการเงิน

มาตรา ๒๕ ภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับจากวันสิ้นปี ให้สถาบันการเงินประชาชนจัดทำงบแสดงฐานะการเงิน เปิดเผย งบแสดงฐานะการเงินและรายงานผลการดำเนินการประจำปีต่อสมาชิกและสาธารณชน รวมทั้งจัดส่งให้กับผู้ตรวจสอบ

ให้ผู้ตรวจสอบดำเนินการประเมินความเสี่ยงของสถาบันการเงินประชาชนและโครงสร้างสถาบันการเงินประชาชนทุกไตรมาส และดำเนินการประเมินมาตรฐานการให้บริการคุณภาพของสถาบันการเงินประชาชนและโครงสร้างสถาบันการเงินประชาชนเป็นประจำทุกปี และแจ้งผลการประเมินพร้อมข้อเสนอแนะให้กับธนาคารผู้ประสานงาน สถาบันการเงินประชาชนและสมาชิกทราบ

มาตรา ๒๖ ผู้ตรวจสอบมีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบกิจการและฐานะการเงินของสถาบันการเงินประชาชนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด เมื่อตรวจสอบแล้วให้เสนอรายงานการตรวจสอบต่อธนาคารผู้ประสานงาน

มาตรา ๒๗ ให้ผู้ตรวจสอบมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ผู้บริหาร ผู้จัดการ หรือผู้มีอำนาจในการจัดการของสถาบันการเงินประชาชน หรือสมาชิก มาชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกิจการของสถาบันการเงินประชาชน หรือให้ส่งรายงานการประชุมหรือเอกสารใด ๆ ของสถาบันการเงินประชาชนและสมาชิกที่จำเป็นแก่การกำกับดูแลตามพระราชบัญญัตินี้ได้

มาตรา ๒๘ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ผู้ตรวจสอบมีอำนาจเข้าไปตรวจสอบในสำนักงานของสถาบันการเงินประชาชน ในระหว่างเวลาทำงานของสถาบันการเงินประชาชนได้ และให้ผู้ซึ่งเกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกหรือช่วยเหลือหรือให้คำชี้แจงแก่ผู้ปฏิบัติการตามสมควร

มาตรา ๒๙ ในกรณีที่ผู้บริหาร หรือผู้มีอำนาจในการจัดการของสถาบันการเงินประชาชน กระทำการ หรืองดเว้นกระทำการในการปฏิบัติหน้าที่ของตน จนทำให้สูญเสียผลประโยชน์ของสถาบันการเงินประชาชนหรือสมาชิก หรือสถาบันการเงินประชาชนมีข้อบกพร่องเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี หรือกิจการหรือฐานะการเงิน ตามรายงานการสอบบัญชีหรือตามรายงานการตรวจสอบ ให้ผู้ตรวจสอบเสนอแนะให้ผู้บริหาร หรือผู้มีอำนาจในการจัดการของสถาบันการเงินประชาชนแก้ไขข้อบกพร่อง หรือระงับการปฏิบัติบางส่วนที่เป็นเหตุให้เกิดข้อบกพร่องหรือเสื่อมเสียผลประโยชน์ของสถาบันการเงินประชาชนหรือสมาชิก ทั้งนี้ หากไม่ดำเนินการแก้ไขในระยะเวลาที่กำหนด ให้ธนาคารผู้ประสานงานเสนอต่อคณะกรรมการเพื่อดำเนินการเพิกถอนสถาบันการเงินประชาชนดังกล่าวออกจากการเป็นสถาบันการเงินประชาชนตามพระราชบัญญัตินี้

หากสถาบันการเงินประชาชนไม่เห็นด้วยกับการเพิกถอนตามวรรคหนึ่ง ให้มีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้ง

มาตรา ๓๐ สถาบันการเงินประชาชนย่อมเลิกด้วยเหตุหนึ่งเหตุใด ดังต่อไปนี้

- (๑) สถาบันการเงินประชาชนมีจำนวนสมาชิกน้อยกว่าสิบคน
- (๒) ที่ประชุมใหญ่ลงมติให้เลิก
- (๓) ล้มละลาย
- (๔) คณะกรรมการสั่งให้เลิกตามมาตรา ๓๑

ให้สถาบันการเงินประชาชนที่เล็กตาม (๑) (๒) หรือ (๓) แจ้งให้ผู้ตรวจสอบและธนาคารผู้ประสานงานทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่เลิก

มาตรา ๓๑ คณะกรรมการมีอำนาจสั่งเลิกสถาบันการเงินประชาชนได้เมื่อปรากฏว่า

(๑) สถาบันการเงินประชาชนไม่เริ่มดำเนินกิจการภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่จดทะเบียนหรือหยุดดำเนินกิจการติดต่อกันเป็นเวลาสองปีนับแต่วันที่หยุดดำเนินกิจการ

(๒) สถาบันการเงินประชาชนไม่ส่งสำเนาบัญชีและรายงานประจำปีต่อผู้ตรวจสอบ ตามมาตรา ๒๕

(๓) สถาบันการเงินประชาชนไม่อาจดำเนินกิจการให้เป็นผลดี หรือการดำเนินกิจการของสถาบันการเงินประชาชนก่อให้เกิดความเสียหายแก่สถาบันการเงินประชาชนหรือประโยชน์ส่วนรวม

มาตรา ๓๒ ในกรณีที่มีการเลิกหรือเพิกถอนสถาบันการเงินประชาชนให้มีการชำระบัญชีสถาบันการเงินประชาชนและให้นำบทบัญญัติในบรรพ ๓ ลักษณะ ๒๒ ว่าด้วยการชำระบัญชีห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด และบริษัทจำกัด มาใช้บังคับแก่การชำระบัญชีสถาบันการเงินประชาชนโดยอนุโลม

หมวด ๔ บทกำหนดโทษ

มาตรา ๓๓ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๘ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และปรับอีกไม่เกินวันละห้าพันบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่

มาตรา ๓๔ ผู้ใดไม่มาชี้แจงข้อเท็จจริงหรือไม่ส่งเอกสารเกี่ยวกับการดำเนินงานหรือรายงานการประชุมของสถาบันการเงินประชาชนตามคำสั่งของผู้ตรวจสอบตามมาตรา ๒๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดขัดขวางหรือไม่ให้คำชี้แจงแก่ผู้ตรวจสอบ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

มาตรา ๓๕ ในกรณีที่สถาบันการเงินท้องถิ่นกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการสถาบันการเงินท้องถิ่น หรือผู้มีอำนาจในการจัดการของสถาบันการเงินท้องถิ่น ซึ่งเป็นผู้อนุมัติให้สถาบันการเงินท้องถิ่นดำเนินการหรืองดเว้นการดำเนินการหรือเป็นผู้ดำเนินการ หรือรับผิดชอบในการดำเนินการนั้น ได้กระทำความผิดหน้าที่ของตนด้วยประการใด ๆ โดยทุจริต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี และปรับไม่เกินห้าแสนบาท

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๓๖ ขณะที่ยังไม่ได้สรรหาและแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๕ (๓) ให้คณะกรรมการเท่าที่มีอยู่ ปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ไปพลางก่อน ทั้งนี้ ให้ดำเนินการคัดเลือกและแต่งตั้งกรรมการตามมาตรา ๕ (๓) ในเวลาไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๓๗ ในระหว่างที่ยังไม่มีสถาบันการเงินประชาชนตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ผู้แทนองค์กรการเงินระดับชุมชน ซึ่งปลัดกระทรวงการคลังแต่งตั้งตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการประกาศกำหนด สามารถเข้าชี้แจงต่อคณะกรรมการตามวาระการประชุมได้

ผู้รับสนองพระราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี